

I. ĐỌC HIỂU (5,0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau:

Thưa mẹ!
Con về với mẹ đây
Những ngọn gió thổi qua vườn cuối hạ
Lá xôn xao những cánh thư thầm

Chiến tranh đã tắt cuối con đường
Cau vẫn rụng vào những chiều thương nhớ
Bầy sẻ nâu đã bao mùa sinh nở
Con đã về, mẹ có thấy con không

Cỏ đã lên mầm trên những hố bom
Ôi Tổ quốc lại một lần đứng dậy
Gió thổi suốt bốn nghìn năm và mẹ
Nước mắt đầy trên những vết nhăn

Con đã về với mẹ, chiều nay
Mà mẹ không nhìn thấy
Con mèo thay con thức cùng với mẹ
Lặng im theo bóng mẹ lưng còng

Chiến tranh qua rồi và mãi mãi con tin
Con ngủ quên dưới cánh rừng lá bạc
Khi gió thổi là con tỉnh giấc
Theo đường gió con về ngắm mẹ sau lưng

(Trích *Thư gửi mẹ* - Nguyễn Quang Thiều, in trong “Những mảnh ghép của huyền thoại”,
Nguyễn Thanh Tâm tuyển chọn, NXB Văn học, 2024, tr. 367)

Thực hiện các yêu cầu:

- Câu 1.** Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của đoạn thơ.
Câu 2. Xác định nhân vật trữ tình trong đoạn thơ trên.
Câu 3. Chỉ ra những từ ngữ, hình ảnh miêu tả người mẹ trong đoạn thơ.
Câu 4. Nêu nội dung chính của khổ thơ sau:

Chiến tranh đã tắt cuối con đường
Cau vẫn rụng vào những chiều thương nhớ
Bầy sẻ nâu đã bao mùa sinh nở
Con đã về, mẹ có thấy con không

- Câu 5.** Nêu ý nghĩa của yếu tố tượng trưng trong hai câu thơ sau:

Cỏ đã lên mầm trên những hố bom
Ôi Tổ quốc lại một lần đứng dậy

- Câu 6.** Nêu thông điệp có ý nghĩa nhất đối với anh/chị qua đoạn thơ trên (Trình bày 5 - 7 dòng).

II. VIẾT (5,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn hòa bình trong cuộc sống hôm nay.

TRƯỜNG THPT GIA BÌNH SỐ 1
TỔ KHXH

(Hướng dẫn chấm có 03 trang)

HƯỚNG DẪN CHẤM
KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ II
NĂM HỌC 2025 - 2026
MÔN: NGỮ VĂN 12

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU - Giáo viên đánh giá bài làm của học sinh theo các yêu cầu cần đạt về đọc hiểu văn bản thơ trữ tình hiện đại của Chương trình Ngữ văn 2018. - Bài làm chỉ cần trả lời ngắn gọn, đúng yêu cầu trọng tâm của các câu hỏi đọc hiểu; chấp nhận cách trình bày gạch đầu dòng các ý cần nêu.	5,0
	1	- Dấu hiệu để xác định thể thơ: Số chữ/tiếng trong các dòng thơ không bằng nhau. - Thể thơ: Tự do Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời đúng dấu hiệu: 0,25 điểm; - Học sinh xác định đúng thể thơ: 0,25 điểm; - Học sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	0,5
	2	Nhân vật trữ tình trong bài thơ: “con”/ “người con” Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời đúng như đáp án: 0,75 điểm; - Học sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	0,75
	3	Người mẹ hiện lên qua những từ ngữ, hình ảnh: <i>nước mắt, vết nhăn, lưng còng</i> . Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời được 01 từ ngữ, hình ảnh: 0,25 điểm; - Học sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	0,75
	4	Nội dung của khổ thơ: - Chiến tranh kết thúc, cuộc sống đã trở lại bình thường nhưng con đã hi sinh, linh hồn con nay trở về nhưng mẹ không thể nhìn thấy con bởi mẹ và con đã âm dương cách biệt. - Thể hiện tình yêu, sự gắn bó của con đối với mẹ; đồng thời bộc lộ niềm đau xót của chủ thể trữ tình trước sự mất mát, chia lìa do chiến tranh gây ra. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời được 01 ý: 0,5 điểm; - Học sinh trả lời được 01 ý nhưng nội dung sơ sài, chưa thoát ý: 0,25 điểm; - Học sinh trình bày như đáp án hoặc diễn đạt tương đương vẫn cho điểm tối đa; - Học sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	1,0
	5	Ý nghĩa của yếu tố tượng trưng: - Hình ảnh “ <i>Cỏ đã lên mầm trên những hố bom</i> ”: gọi sự hồi sinh, sức sống mãnh liệt của thiên nhiên, cuộc sống sau chiến tranh. - Hình ảnh “ <i>Tổ quốc lại một lần đứng dậy</i> ”: thể hiện sức sống, khả năng vươn mình trỗi dậy của đất nước. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời được 01 ý: 0,5 điểm; - Học sinh trả lời được 01 ý nhưng nội dung sơ sài, chưa thoát ý: 0,25	1,0

	điểm; - Học sinh trình bày như đáp án hoặc diễn đạt tương đương vẫn cho điểm tối đa; - Học sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	
6	HS rút ra được 01 thông điệp phù hợp với nội dung, ý nghĩa văn bản. Lí giải thuyết phục. Hướng dẫn chấm: - Học sinh nêu được 01 thông điệp có ý nghĩa đối với bản thân: 0,5 điểm; - Học sinh lí giải thuyết phục: 0,5 điểm; - Học sinh lí giải nhưng chưa thuyết phục: 0,25 điểm.	1,0
II	VIẾT Giáo viên cần xem xét, đánh giá bài làm của học sinh theo các yêu cầu cần đạt về viết văn nghị luận của Chương trình Ngữ văn 2018, cụ thể: - Xác định, triển khai và làm sáng tỏ được vấn đề nghị luận theo một cấu trúc chặt chẽ, có mở đầu và kết thúc rõ ràng. - Trình bày rõ được quan điểm và hệ thống các luận điểm phù hợp với bố cục bài văn nghị luận; bảo đảm yêu cầu cả về ý tưởng và hành văn. - Lựa chọn được các thao tác nghị luận phù hợp; trình bày, sử dụng các lí lẽ xác đáng và bằng chứng thuyết phục. - Thể hiện được ý tưởng cá nhân, có cách nhìn mang đậm cá tính. Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn hòa bình trong cuộc sống hôm nay.	5,0
	Bài văn đáp ứng được các yêu cầu sau: a. Yêu cầu chung: xác định được yêu cầu nghị luận, đảm bảo yêu cầu về hình thức, dung lượng và sử dụng bằng chứng. - Vấn đề nghị luận: trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn hòa bình trong cuộc sống hôm nay. - Dung lượng: khoảng 600 chữ. - Bằng chứng: thực tế đời sống. Hướng dẫn chấm: - Xác định đúng vấn đề nghị luận: 0,5 điểm; - Đảm bảo yêu cầu về dung lượng 600 ($\pm$ 200 chữ): 0,25 điểm; - Đảm bảo yêu cầu về bằng chứng thuyết phục, bao quát từ đời sống: 0,75 điểm.	1,5
	b. Yêu cầu cụ thể: học sinh triển khai bài viết theo trình tự hợp lí và sử dụng đúng các kĩ năng nghị luận. (Lưu ý: Số điểm trong mỗi ý đã bao gồm cả yêu cầu diễn đạt và trình bày.) b1. Viết được mở bài và kết bài cho bài văn nghị luận xã hội. - Mở bài: giới thiệu được vấn đề nghị luận. - Kết bài: khẳng định được vấn đề nghị luận. Hướng dẫn chấm: - Biết dẫn dắt và nêu vấn đề nghị luận: 0,25 điểm; - Biết khẳng định vấn đề nghị luận: 0,25 điểm.	3,5 0,5
	b2. Giải thích được vấn đề nghị luận - Hòa bình: trạng thái xã hội không có chiến tranh hay xung đột vũ trang; con người được sống trong một môi trường xã hội an toàn, ổn định, tự do, bình đẳng, có quyền được học tập, lao động và mưu cầu hạnh phúc.	0,75

	- <i>Trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn hòa bình trong cuộc sống hôm nay:</i> ý thức, hành động, nghĩa vụ của thế hệ trẻ trong việc bảo vệ môi trường sống hòa bình, ngăn ngừa những xung đột, xây dựng môi trường xã hội ổn định, phát triển và nhân văn mà chúng ta đang có. b3. Phân tích, chứng minh được vấn đề nghị luận <i>* Vì sao thế hệ trẻ cần có trách nhiệm giữ gìn hòa bình?</i> - Hòa bình là điều kiện thuận lợi và tiên quyết để con người được sống, học tập và lao động; chiến tranh chỉ mang lại những đau thương, mất mát và tụt hậu. - Thế hệ trẻ là chủ nhân tương lai của đất nước và thế giới, có vai trò quyết định trong việc duy trì môi trường xã hội hòa bình, ổn định lâu dài. - Trong bối cảnh hiện nay, nhiều xung đột, bất ổn đang tồn tại ở nhiều khu vực, nhiều quốc gia; vì vậy ý thức của người trẻ càng trở nên cần thiết để xây dựng một xã hội ổn định và văn minh. <i>* Trách nhiệm cụ thể của thế hệ trẻ trong việc giữ gìn hòa bình:</i> - Nhận thức đúng về giá trị của hòa bình, hiểu được những mất mát, đau thương do chiến tranh gây ra để biết trân trọng cuộc sống hiện tại. - Nuôi dưỡng tinh thần nhân ái, bao dung, tôn trọng sự khác biệt, tránh bạo lực và cực đoan trong cuộc sống. - Học tập, rèn luyện, nâng cao tri thức và bản lĩnh, góp phần xây dựng đất nước phát triển vững mạnh - nền tảng quan trọng của hòa bình. - Tích cực tham gia các hoạt động vì cộng đồng, vì hòa bình, tuyên truyền lối sống tích cực, phản đối chiến tranh, bạo lực; dám đấu tranh chống lại những tư tưởng phản động, thù địch. - Ứng xử văn minh trên mạng xã hội và trong đời sống, không lan truyền những thông tin kích động thù hằn, xung đột. ... Hướng dẫn chấm: - <i>Làm rõ nguyên nhân:</i> 0,5 điểm; - <i>Phân tích, chứng minh được ý nghĩa:</i> 0,5 điểm. b4. Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận và rút ra bài học - <i>Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận:</i> trao đổi với những ý kiến trái chiều về một bộ phận giới trẻ thờ ơ với các vấn đề xã hội, có hành vi bạo lực, kích động thù ghét, thiếu ý thức xây dựng, gìn giữ hòa bình. - <i>Rút ra bài học:</i> mỗi người trẻ cần sống có trách nhiệm, nuôi dưỡng tinh thần nhân ái, tỉnh táo trước những luận điệu xuyên tạc, chống phá của các thế lực thù địch, góp phần xây dựng một thế giới hòa bình và tốt đẹp hơn... Hướng dẫn chấm: - <i>Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận:</i> 0,5 điểm; - <i>Rút ra được bài học:</i> 0,25 điểm. b5. Sáng tạo - Có những ý đột phá, vượt ra ngoài Đáp án nhưng có sức thuyết phục. - Có cách diễn đạt tinh tế, độc đáo. Hướng dẫn chấm: <i>Đảm bảo mỗi yêu cầu đạt 0,25 điểm.</i>	1,0 0,75 0,5
Tổng cộng (I + II)		10,0

Lưu ý khi chấm bài: Giáo viên cần nắm vững yêu cầu chấm để đánh giá tổng quát bài làm của học sinh, tránh đếm ý cho điểm một cách máy móc, linh hoạt trong việc vận dụng Hướng dẫn chấm.

----- Hết -----